

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 13-09-2024			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02-	02-	3000	123

DELEGATKINJA SANDRA IMŠIROVIĆ

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

DOM NARODA PARLAMENTA FEDERACIJE BIH

n/r predsjedavajućeg Doma naroda Parlamenta FBiH

U skladu sa članom 144. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, podnosim prijedlog zaključka koji se odnosi na 7. tačku dnevnog reda 8. redovne sjednice Doma naroda Parlamenta FBiH – Nacrt Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine

ZAKLJUČAK

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH poziva Vladu FBiH i nadležno ministarstvo da pri izradi Prijedloga Zakona o djelatnosti psihologa u FBiH prepoznaju i priznaju kompetencije bachelora pedagogije-psihologije, diplomiranih pedagoga-psihologa, magistara društvenih nauka iz područja psihologije i magistara psihologije, koji su obrazovanje stekli na Univerzitetu u Tuzli i drugim akreditovanim univerzitetima u BiH te da im se Zakonom o psihološkoj djelatnosti u FBiH omogući obavljanje psihološke djelatnosti.

OBRAZLOŽENJE

Pedagozi-psiholozi u Bosni i Hercegovini kao kompetentni stručnjaci psihološku djelatnost uspješno obavljaju više desetljeća. Na Univerzitetu u Sarajevu do 1989. godine egzistirao je studijski program pedagogija-psihologija i pedagozi-psiholozi koji su stekli navedeno zvanje dokazani su stručnjaci i utemeljitelji psihološke prakse u Bosni i Hercegovini. Na Univerzitetu u Tuzli je 22 godine izvođen studijski program pedagogije-psihologije koji je iznjedrio više od 1100 diplomiranih pedagoga-psihologa i bachelora pedagogije-psihologije, kao i više od 80 magistara psihologije. Studijski program je licenciran od strane Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona i veliki broj studenata pedagogije-psihologije je nakon završetka

studija izlaznim kompetencijama pružio podršku radu ključnih odgojno-obrazovnih, socijalnih i zdravstvenih institucija u Bosni i Hercegovini.

Diplomirani pedagozi-psiholozi, bachelori pedagogije-psihologije i magistri psihologije, koji su stekli diplomu na JU Univerzitetu u Tuzli su na osnovu izlaznih kompetencija godinama zaposleni u odgojno-obrazovnim ustanovama, ustanovama za socijalni rad, kliničkim centrima i drugim ustanovama koje se bave mentalnim zdravljem i pružanjem podrške pojedincima u njihovom rastu i razvoju u Bosni i Hercegovini, i u sklopu svojih radnih mjesta obavljaju poslove koji su članom 4 u predloženom Nacrtu zakona definirani kao Obuhvat djelatnosti psihologa.

Uprkos tome što im izlazne kompetencije završenog studija pedagogije-psihologije omogućavaju da obavljaju poslove definirane kao „*djelatnosti*“ psihologa, u članu 1, stav a i stav b kojim su definirani osnovni pojmovi, kao i članom 10 stav c kojim se definiraju opšti uslovi za obavljanje poslova u struci u potpunosti su izostavljeni, čime je dovedena u pitanje njihova opstojnost i mogućnost obavljanja djelatnosti za koje su stekli kompetencije, a time i sam rad brojnih institucija na kojima su zaposleni.

Diploma pedagoga-psihologa stečena na Univerzitetu u Tuzli priznata je i u zemljama Evropske unije i svijeta, i zahvaljujući toj diplomi omogućeno im je da se zaposle na radnim mjestima na kojima mogu obavljati psihološku djelatnost. Stoga je nužno zaustaviti navedenu diskriminaciju, spriječiti štetu i sve posljedice koje bi iz ovako formuliranog Zakona proizašle za pedagoge-psihologe koji obavljaju psihološku djelatnost, a i za naše društvo u cjelini jer bi usvajanjem zakona koji ne prepoznaje diplome stečene u vlastitoj zemlji na javnim univerzitetima, a istovremeno su iste priznate u inostranstvu, poručilo da za mlade, obrazovane ljude nema mjesta u vlastitoj državi. Usvajanje Zakona bez priznavanja kompetencija pedagoga-psihologa od strane predstavnika vlasti jasno bi pokazalo da iako je evidentno da su dovoljno kompetentni da obavljaju djelatnost psihologa u Njemačkoj i Austriji. (o čemu postoje dokazi od strane pedagoga-psihologa koji su napustili Bosnu i Hercegovinu i zaposlili se u inostranstvu), nisu dovoljno dobri i kompetentni da obavljaju djelatnost psihologa u Bosni i Hercegovini, vlastitoj državi u kojoj su stekli diplomu.

Nacrtom Zakona o djelatnosti psihologa, ne samo da nisu prepoznate kompetencije diplomiranih pedagoga-psihologa i bachelora pedagogije-psihologije, nego ni na koji način nisu razmatrani ni oni koji su nakon završenog dodiplomskog studija ili I ciklusa studija pedagogije-

psihologije stekli diplome magistra psihologije, što je istovremeno i osnovni uslov za obavljanje samostalne psihološke djelatnosti prema Evropskom okviru i minimalnim standardima za obrazovanje i trening psihologa prema Evropskim regulativama, jer nigdje u svijetu na osnovu završenog I ciklusa studija u trajanju od 3 godine (180 ECTS kredita) ne može se obavljati psihološka djelatnost. Nedvojbeno je da u prijedlogu Zakona onda kao osnov za obavljanje djelatnosti psihologa i diskriminaciju koja iz istog proizilazi ne smije i ne može biti I ciklus studija psihologije u trajanju od 3 godine (180 ECTS).

Prijedlog Nacrta zakona o djelatnosti psihologa osporava pravo diplomiranim pedagogima-psiholozima da obavljaju poslove koji su članom 4 Nacrta zakona definisani kao obuhvat psihološke djelatnosti, iako su za iste poslove osposobljeni u okviru kompetencija stečenih na studiju i isti poslovi su u skladu sa kompetencijama navedenim u suplementu diplome. Time prijedlog Nacrta zakona o djelatnosti psihologa direktno osporava i diplome sa akreditovanog javnog Univerziteta u Bosni i Hercegovini.

Uvidom u Nastavni plan i program I ciklusa studija pedagogije-psihologije (4 godine, 240 ETCS kredita) i II ciklusa studija psihologije nedvojbeno i jasno je da studenti koji su završili osnovni studij pedagogije-psihologije i postdiplomski/master studij psihologije, zadovoljavaju sve uslove da budu prepoznati i priznati u tekstu Zakona o djelatnosti psihologa u FBiH, te da im tekstom Zakona bude omogućeno ravnopravno bavljenje i nastavak bavljenja psihološkom djelatnošću jer su:

- 1. U svom obrazovanju prema Nastavnom planu i programu I i II ciklusa studija imali zastupljene sve sadržaje i predmete propisane Evropskim okvirom i minimalnim standardima za obrazovanje i trening psihologa prema regulativama EuroPsy evropskog sertifikata za psihologiju, što im omogućava samostalno obavljanje psihološkom djelatnosti.**

Uporedbom Nastavnog plana i programa studija pedagogije-psihologije (koji je dostupan na <http://www.untz.ba/index.php?page=studijski-prog-i-ciklusa>) i opisa sadržaja kurikuluma definiranog prema Evropskoj regulativi (koji je dostupan na <https://www.europsy.eu/quality-and-standards/regulations> strana 36-39) može se vidjeti da su zahtjevi propisani za edukaciju i kompetencije psihologa u potpunosti podudarni i sadržani u Nastavnom planu i programu studija pedagogija-psihologija, kao i Nastavnom planu i programu II ciklusa studija Psihologija;

2. Njihove diplome priznate u zemljama Evropske unije i omogućeno im je da obavljaju psihološku djelatnost, kao i da nastave školovanje na II i III ciklusu;
3. U svom obrazovanju imali profesionalnu psihološku praksu koja ih je takođe pripremila za samostalno obavljanje psihološke djelatnosti u različitim oblastima;
4. **Obrazovanjem na I ciklusu studija Pedagogije-psihologije i II ciklusu studija psihologije stekli sve potrebne kompetencije za obavljanje psihološke djelatnosti. Iako se Nacrtom Zakona o psihološkoj djelatnosti stalno naglašava prednost jednopredmetnog studija psihologije, komparacijom silabusa (fondova sati predviđenih za realizaciju određenih kolegija, ishoda učenja, izlaznih kompetencija), može se vidjeti da je ona neopravdana. Konkretno, na studijskom programu Pedagogija-psihologija u trajanju četiri godine (240 ECTS) u usporedbi sa studijskim programom psihologija u trajanju od tri godine (180 ECTS), zastupljeno je više praktičnih psiholoških disciplina iz različitih oblasti psihologije (Psihologija obrazovanja, Psihologija rada, Klinička psihologija), a ostale oblasti su srazmjerno usklađene, što bachelorima pedagogije-psihologije (u skladu sa ciljevima obrazovanja i ishodima učenja) omogućava samostalno obavljanje psihološke djelatnosti nakon završenog I ciklusa studija u trajanju od četiri godine (240 ECTS).**

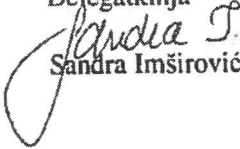
Isključivanje pedagoga-psihologa iz zakona kojim se tretira psihološka djelatnost podrazumijevalo bi nanošenje dugoročne štete našem društvu koja bi se ogledala u tome da bi veliki broj stručnjaka koji mogu pružiti psihološku pomoć pojedincima bio proglašen nekompetentnim u vremenu kada svjedočimo sve većoj stopi nasilja u društvu i sve većoj potrebi za stručnjacima koji mogu pomoći unapređenju mentalnog zdravlja. Usvajanje zakona u predloženoj formi Nacrta pedagoga-psihologa bi oduzelo pravo na rad koje im je obrazovanjem garantirano i dovelo do gubitka zaposlenja na poslovima psihologa u različitim segmentima društvenog života (odgojno-obrazovnom sistemu na svim nivoima, sektoru zdravstva, socijalne politike i zaštite, odgojnim centrima, zavodima za odgoj i rehabilitaciju, kazneno-popravnim domovima i nevladinom sektoru). Usvajanje zakona u predloženoj formi degradiralo bi diplomu javnog Univerziteta, proizvelo još veću ekonomsku krizu i potaklo iseljavanje (jer bi istim i dalje bile priznate diplome u Evropi, ali ne i u Federaciji) u vrijeme kada trebamo raditi na mjerama sprječavanja istog, kao i dovelo do apsurdne situacije u kojoj bi tek diplomirani psiholozi i bachelori psihologije sa položenim stručnim ispitom kao stručna

lica za obavljanje djelatnosti psihologa bili proglašeni kompetentnijim i zamijenili na poslovima psihologa u Federaciji BiH, diplomirane pedagoge- psihologe/bachelore pedagogije- psihologije sa dvadeset i više godina radnog staža i sa produbljenim stručnim kompetencijama na postdiplomskom ili master studiju psihologije i dodatnim edukacijama.

U skladu s naprijed navedenim nužno je da se ovako sačinjen tekst Nacrta zakona o djelatnosti psihologa izmijeni i da se u tekstu Prijedloga Zakona diplomirani pedagozi- psiholozi, bachelori pedagogije-psihologije, magistri psihologije i magistri društvenih nauka iz područja psihologije sa završenim osnovnim studijem pedagogije-psihologije, priznaju i prepoznaju kao jednakopravni psihološki djelatnici.

Sarajevo, 13.05. 2024.

Delegatkinja

Sandra Imširović